

Thực trạng triển khai tài liệu giáo dục địa phương lớp 10 năm học 2022 - 2023

Bùi Thanh Thủy*¹, Hồ Thị Hồng Vân²,
Võ Thanh Hà³, Lê Anh Tuấn⁴, Đặng Minh Phượng⁵

* Tác giả liên hệ

¹ Email: thuybt@gesd.edu.vn

² Email: vahth@gesd.edu.vn

³ Email: havt@gesd.edu.vn

⁴ Email: tuanla@gesd.edu.vn

⁵ Email: phuongdm@gesd.edu.vn

Viện Khoa học Giáo dục Việt Nam
52 Liễu Giai, Ba Đình, Hà Nội, Việt Nam

TÓM TẮT: Hiện nay, nội dung giáo dục địa phương cấp Trung học phổ thông đã và đang được triển khai tổ chức thực hiện tại các nhà trường. Năm học 2022 - 2023 tổ chức dạy học tài liệu giáo dục địa phương lớp 10. Để nắm bắt được những khó khăn, thuận lợi trong quá trình triển khai, nghiên cứu đã khảo sát 1542 cán bộ quản lý và giáo viên dạy học tài liệu giáo dục địa phương lớp 10 ở 10 tỉnh/thành phố về các nội dung: tập huấn sử dụng tài liệu, phân công giáo viên dạy học nội dung giáo dục địa phương, xây dựng kế hoạch giáo dục và phương thức tổ chức dạy học, hình thức và hiệu quả sử dụng tài liệu, các điều kiện đảm bảo để triển khai tài liệu. Kết quả khảo sát cho thấy, tuy đã có những kết quả thuận lợi ban đầu nhưng vẫn còn những khó khăn, bất cập trong quá trình thực hiện. Nghiên cứu đã đưa ra một số giải pháp để hỗ trợ các nhà trường thực hiện tốt nội dung giáo dục địa phương ở những năm học tiếp theo.

TỪ KHÓA: Giáo dục địa phương, tài liệu giáo dục địa phương, nội dung giáo dục địa phương, Chương trình Giáo dục phổ thông 2018, Trung học phổ thông.

→ Nhận bài 21/10/2023 → Nhận bài đã chỉnh sửa 14/11/2023 → Duyệt đăng 15/02/2024.

DOI: <https://doi.org/10.15625/2615-8957/12410206>

1. Đặt vấn đề

Trong Chương trình Giáo dục phổ thông 2018, nội dung giáo dục địa phương là hoạt động, môn học bắt buộc nằm trong chương trình các môn học tổng thể. Theo thông tư số 32/2018/TT-BGDĐT ngày 26 tháng 12 năm 2018 của Bộ Giáo dục và Đào tạo về việc ban hành Chương trình Giáo dục phổ thông, Chương trình Giáo dục phổ thông tổng thể quan niệm: *Nội dung giáo dục của địa phương là các vấn đề cơ bản hay thời sự về văn hóa, lịch sử, địa lí, kinh tế, xã hội, môi trường, hướng nghiệp... của địa phương bổ sung cho nội dung giáo dục bắt buộc chung thống nhất trong cả nước, nhằm trang bị cho học sinh những hiểu biết về nơi sinh sống, bồi dưỡng cho học sinh tình yêu quê hương, ý thức tìm hiểu và vận dụng những điều đã học để góp phần giải quyết những vấn đề của quê hương* [1]. Nội dung giáo dục địa phương được xây dựng theo hướng phát triển năng lực, thông qua những kiến thức cơ bản, thiết thực, thực tế của một tỉnh trên cơ sở tích hợp các vấn đề cơ bản của tự nhiên, địa lí, lịch sử, văn hoá, nghệ thuật, an sinh xã hội, kinh tế - chính trị, bảo vệ môi trường... của tỉnh, gắn lý thuyết với thực hành, gắn nội dung giáo dục với thực tiễn.

Ở cấp Trung học phổ thông, nội dung giáo dục địa phương có vị trí như một môn học, được phân bổ thời gian 35 tiết/năm học [2]. Tài liệu giáo dục địa phương lớp 10 được biên soạn và tổ chức thực hiện bắt đầu từ năm học 2022 - 2023 [1], [2], [3] ở tất cả các địa phương trong cả nước. Trong quá trình triển khai tài liệu giáo

dục địa phương tuy đã có những kết quả, thuận lợi ban đầu nhưng vẫn còn những khó khăn, bất cập trong quá trình thực hiện. Do đó, nghiên cứu đã tiến hành khảo sát ở một số địa phương đại diện cho các vùng miền trong cả nước, từ đó có những định hướng giải pháp phù hợp cho việc triển khai thực hiện nội dung này trong những năm học tiếp theo. Vì vậy, để có những giải pháp phù hợp cho việc triển khai tài liệu giáo dục địa phương cho những năm học tiếp theo, nhiệm vụ thường xuyên theo chức năng của Viện Khoa học Giáo dục Việt Nam đã tiến hành nghiên cứu thực trạng triển khai tài liệu giáo dục địa phương theo Chương trình Giáo dục phổ thông 2018 năm 2023: Cấp Trung học phổ thông - Lớp 10 - Mã số: 2023.16TX. Bài viết này thể hiện một phần nghiên cứu của nhiệm vụ.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Khảo sát thực trạng triển khai tài liệu giáo dục địa phương lớp 10 năm học 2022 - 2023

2.1.1. Mục tiêu khảo sát

Đánh giá thực trạng việc triển khai tài liệu giáo dục địa phương lớp 10 ở một số tỉnh/thành phố về các vấn đề tập huấn sử dụng tài liệu, phân công giáo viên, xây dựng kế hoạch giáo dục và tổ chức dạy học, hình thức sử dụng tài liệu, các điều kiện đảm bảo, từ đó làm cơ sở thực tiễn cho việc đề xuất các giải pháp nâng cao hiệu quả triển khai nội dung giáo dục địa phương trong các nhà trường trong các năm học tiếp theo.

2.1.2. Đối tượng và phạm vi khảo sát

- *Đối tượng khảo sát:* Cán bộ quản lý và giáo viên.

- *Phạm vi khảo sát:* Một số trường trung học phổ thông thuộc ba miền: Bắc, Trung, Nam gồm các tỉnh/ thành phố sau: Đắk Lắk, Kiên Giang, Hòa Bình, Ninh Thuận, Phú Thọ, Thái Nguyên, Hưng Yên, Yên Bái, Hà Tĩnh, Sóc Trăng.

2.1.3. Công cụ và phương pháp thu thập dữ liệu

Nghiên cứu sử dụng phương pháp điều tra bằng bảng hỏi (xây dựng bộ phiếu hỏi) kết hợp phương pháp phân tích - tổng hợp nhằm thu thập dữ liệu thông tin sau đó tiến hành hệ thống hóa và cụ thể hóa các nội dung có liên quan đến nhiệm vụ. Nhiệm vụ sử dụng phần mềm SPSS (viết tắt của Statistical Package for the Social Sciences) phục vụ công tác phân tích thống kê.

2.1.4. Kết quả khảo sát

a. *Thực trạng về tập huấn sử dụng tài liệu giáo dục địa phương lớp 10*

- *Về tỉ lệ giáo viên và cán bộ quản lý được tham gia tập huấn sử dụng tài liệu giáo dục địa phương lớp 10:* Số liệu khảo sát cho thấy, số giáo viên và cán bộ quản lý đã tham gia tập huấn cấp tổ/nhóm chuyên môn và cấp trường nhiều nhất với tỉ lệ lần lượt là 77.6% và 73.2%, ở cấp sở thì ít hơn với tỉ lệ là 58.6%, do cấp sở tập huấn chủ yếu dành cho cán bộ quản lý và giáo viên cốt cán. Qua khảo sát, vẫn còn một số giáo viên, cán bộ quản lý

chưa được tham gia tập huấn ở các cấp, cụ thể là: tập huấn cấp Sở 41.4%, tập huấn cấp trường 26.8%, tập huấn cấp tổ/nhóm chuyên môn 22.4% (xem Bảng 1).

- *Về các nội dung liên quan đến triển khai tài liệu giáo dục địa phương lớp 10:* Hầu hết giáo viên và cán bộ quản lý đã được tập huấn về các cấu trúc; nội dung của chương trình, tài liệu; về cách thức vận dụng các phương pháp hình thức tổ chức dạy học; thiết kế kế hoạch bài dạy giáo dục địa phương lớp 10; kiểm tra, đánh giá nội dung giáo dục địa phương lớp 10. Tuy nhiên, vẫn còn một tỉ lệ nhỏ giáo viên và cán bộ quản lý chưa được tập huấn về cấu trúc, nội dung của chương trình, tài liệu giáo dục địa phương (2.0%); phương pháp, hình thức tổ chức dạy học (3.5%); thiết kế kế hoạch bài dạy (4.1%); kiểm tra, đánh giá nội dung giáo dục địa phương (3.4%) (xem Bảng 2).

- *Về hình thức và mức độ hiệu quả của các hình thức tập huấn sử dụng tài liệu giáo dục địa phương lớp 10:* Kết quả khảo sát cho thấy, hình thức tập huấn trực tiếp hoặc hình thức kết hợp trực tuyến với trực tiếp đem lại hiệu quả và rất hiệu quả còn hình thức tập huấn trực tuyến ít hiệu quả hơn (xem Bảng 3).

Như vậy, qua khảo sát ý kiến giáo viên và cán bộ quản lý về vấn đề tập huấn triển khai tài liệu giáo dục địa phương lớp 10 cho thấy, vẫn còn một số giáo viên và cán bộ quản lý chưa tham gia các lớp tập huấn. Để tập huấn tài liệu giáo dục địa phương có hiệu quả cần triển khai theo hình thức trực tiếp hoặc hình thức kết hợp cả trực tiếp với trực tuyến.

Bảng 1: Tỉ lệ giáo viên, cán bộ quản lý tham gia tập huấn triển khai tài liệu giáo dục địa phương

	Số lượng (tỉ lệ %) được tập huấn cấp Sở	Số lượng (tỉ lệ %) được tập huấn cấp trường	Số lượng (tỉ lệ %) được tập huấn cấp tổ/nhóm chuyên môn
Đã tham gia	904 (58.6 %)	1128 (73.2 %)	1197 (77.6 %)
Chưa tham gia	638 (41.4 %)	414 (26.8 %)	345 (22.4 %)
Tổng số	1542 (100 %)	1542 (100 %)	1542 (100 %)

Bảng 2: Tỉ lệ giáo viên, cán bộ quản lý được tập huấn các nội dung liên quan đến triển khai tài liệu giáo dục địa phương

	Cấu trúc, nội dung tài liệu	Phương pháp, hình thức tổ chức	Thiết kế kế hoạch bài dạy	Kiểm tra, đánh giá
Được tập huấn	1244 (98.0 %)	1225 (96.5 %)	1217 (95.9 %)	1226 (96.6%)
Không được tập huấn	25 (2.0 %)	44 (3.5 %)	52 (4.1 %)	43 (3.4 %)
Tổng số	1269 (100%)	1269 (100%)	1269 (100%)	1269 (100%)

Bảng 3: Tỉ lệ đánh giá mức độ hiệu quả của các hình thức tập huấn sử dụng tài liệu giáo dục địa phương

	Trực tuyến	Trực tiếp	Kết hợp cả hai hình thức
Rất hiệu quả	82 (6.5 %)	219 (17.3 %)	183 (14.4 %)
Hiệu quả	855 (67.4 %)	944 (74.4 %)	911 (78.1 %)
Hiệu quả một phần	311 (24.5 %)	104 (8.2 %)	91 (7.2 %)
Không hiệu quả	21 (1.7 %)	2 (0.2 %)	4 (0.3 %)

b. Thực trạng về việc phân công giáo viên dạy nội dung giáo dục địa phương

Phân tích kết quả khảo sát về mối liên hệ giữa “Chuyên môn được đào tạo” và “Nội dung giáo dục địa phương được phân công” ở Bảng 2 cho thấy, nhà trường đã phân công giáo viên dạy các nội dung giáo dục địa phương tương đối phù hợp với chuyên môn được đào tạo. Trong đó, 93,52% giáo viên môn Ngữ văn dạy nội dung Văn hóa; 94,65% giáo viên môn Lịch sử dạy nội dung Lịch sử địa phương; 90,83% giáo viên Địa lí được phân công dạy nội dung Địa lí, Kinh tế; 78,5% giáo viên môn Giáo dục kinh tế và Pháp luật được phân công dạy nội dung Chính trị, Xã hội; 77% giáo viên môn Sinh học được phân công dạy nội dung môi trường; chỉ có 55,25% giáo viên chuyên môn khác phụ trách giảng dạy nội dung Hướng nghiệp trong nội dung giáo dục địa phương lớp 10. Kết quả đó cho thấy, đa số việc phân công giáo viên dạy các nội dung giáo dục địa phương đúng với chuyên môn. Riêng nội dung về hướng nghiệp không có giáo viên chuyên trách, khoảng hơn một nửa (142/257) giáo viên chuyên môn khác được phân công dạy nội dung hướng nghiệp. Đây là vấn đề chung mà các nhà trường cần xem xét để tối ưu hóa sự phù hợp chuyên môn của giáo viên (xem Bảng 4 và Bảng 5).

Phân tích kiểm định Chi-square về mối quan hệ giữa “Chuyên môn được đào tạo” và “Nội dung giáo dục địa phương được phân công” ở Bảng 3 cho thấy giá trị Sig < 0.05, do đó có sự khác biệt giữa hai biến “Chuyên môn được đào tạo” và “Nội dung giáo dục địa phương

được phân công”. Kết quả này cho thấy rằng, vẫn có sự không phù hợp về chuyên môn đối với một số giáo viên được giao nhiệm vụ dạy nội dung giáo dục địa phương.

c. Thực trạng về xây dựng kế hoạch và phương thức tổ chức dạy học nội dung giáo dục địa phương lớp 10

- *Về thời điểm triển khai tài liệu giáo dục địa phương lớp 10:* Kết quả khảo sát cho thấy, thời điểm tổ chức dạy học tài liệu giáo dục địa phương lớp 10 vào đầu học kì I là 37.7%, giữa học kì I là 18,2%, đầu học kì II là 27.8% và giữa học kì II là 16.3%. Nguyên nhân của thực trạng này là do tài liệu được đưa về các trường ở các thời điểm khác nhau (tài liệu giáo dục địa phương lớp 10 được triển khai biên soạn năm đầu nên quá trình thực hiện còn gặp nhiều khó khăn, chưa bảo đảm kịp tiến độ khi năm học mới bắt đầu).

- *Về xây dựng kế hoạch và phương thức tổ chức dạy học nội dung giáo dục địa phương:* Qua việc khảo sát về kế hoạch lựa chọn phương thức dạy học nội dung giáo dục địa phương cho thấy phương thức dạy riêng từng chủ đề/bài học theo tài liệu chiếm 72%; lựa chọn nội dung phù hợp để tích hợp vào các chuyên đề tích hợp liên môn chỉ chiếm 3,7%; sử dụng cả hai phương thức dạy riêng và tích hợp dạy học nội dung này chiếm 24,3%.

- *Về mức độ phù hợp của phương thức triển khai tài liệu giáo dục địa phương lớp 10:* Kết quả khảo sát Bảng 6 cho thấy, đa số giáo viên đều nhận định các phương thức đưa ra là phù hợp với tỉ lệ lần lượt là 61% (Lựa chọn nội dung phù hợp để tích hợp vào các chuyên đề tích hợp liên môn), 66.2% (Cả hai phương thức), 72,6%

Bảng 4: Mối quan hệ giữa “Chuyên môn được đào tạo” và “Nội dung giáo dục địa phương được phân công”

		Nội dung giáo dục địa phương được phân công						Tổng
		Văn hóa	Lịch sử	Địa lí, Kinh tế	Hướng nghiệp	Chính trị, Xã hội	Môi trường	
Chuyên môn được đào tạo	Ngữ văn	433	2	3	23	2	0	463
	Lịch sử	10	283	2	0	4	0	299
	Địa lí	1	0	238	7	1	15	262
	Sinh học	2	1	7	17	2	97	126
	Giáo dục Kinh tế và Pháp luật	8	2	8	9	106	2	135
	Chuyên môn khác	33	1	24	142	28	29	257
Tổng		487	289	282	198	143	143	1542

Bảng 5: Kiểm định Chi-Square

	Value	Df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	4810.521a	25	0.000
Likelihood Ratio	3487.757	25	0.000
Linear-by-Linear Association	796.797	1	0.000
N of Valid Cases	1542		

a. 0 cells (0.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 11.68.

(Dạy riêng từng chủ đề/bài học theo tài liệu). Khảo sát ý kiến của cán bộ quản lý và giáo viên về Xây dựng kế hoạch dạy học kết quả như sau: Dạy riêng từng chủ đề/bài học theo tài liệu: cán bộ quản lý 136/181 (khoảng 75,13%); giáo viên 974/1361 (khoảng 71,56%). Lựa chọn nội dung phù hợp để tích hợp vào các chuyên đề tích hợp liên môn: cán bộ quản lý: 4/181 (khoảng 2,2%); giáo viên: 53/1361 (khoảng 3,89%). Kết hợp cả hai phương thức dạy riêng và tích hợp: cán bộ quản lý: 41/181(khoảng 22,65%); giáo viên 334/1361 (khoảng 24,54%). Như vậy, việc xây dựng kế hoạch dạy học nội dung giáo dục địa phương giữa 2 vị trí công tác cán bộ quản lý và giáo viên có sự khác biệt nhỏ (chênh lệch về tỉ lệ: Dạy riêng từng chủ đề/bài học theo tài liệu giữa cán bộ quản lý và giáo viên là 3,57%; Lựa chọn nội dung phù hợp để tích hợp vào các chuyên đề tích hợp liên môn giữa giáo viên và cán bộ quản lý là 1,69%; Kết hợp cả hai phương thức dạy riêng và tích hợp: giữa giáo viên và cán bộ quản lý là 1,89%). Kết quả này cho thấy, đã có sự tương đối thống nhất trong công tác chỉ đạo việc xây dựng kế hoạch dạy học giữa cán bộ quản lý và giáo viên khi triển khai việc dạy học tài liệu giáo dục địa phương lớp 10 trong năm học 2022 - 2023 (xem Bảng 6).

- Về sử dụng tài liệu giáo dục địa phương lớp 10: Kết quả khảo sát cho thấy, tỉ lệ giáo viên luôn luôn sử dụng toàn bộ nội dung trong tài liệu giáo dục địa phương lớp 10 chỉ có 10,7%, thỉnh thoảng sử dụng toàn bộ tài liệu

là 61%, hiếm khi và không bao giờ sử dụng toàn bộ tài liệu là 28,2%. Tỉ lệ giáo viên lựa chọn thêm tài liệu, ngữ liệu khác ngoài tài liệu giáo dục địa phương lớp 10 ở mức độ luôn luôn là 15.9%, ở mức độ thỉnh thoảng là 72,6 %, hiếm khi và không bao giờ chỉ chiếm 11,5%.

Về nhận định của giáo viên, cán bộ quản lý sau khi sử dụng tài liệu giáo dục địa phương lớp 10, chúng tôi phân tích 5 nhận định với 4 mức độ: không đồng ý, đồng ý một phần, đồng ý, rất đồng ý (xem Bảng 7).

Theo kết quả khảo sát trên cho thấy, đa số các giáo viên đều đồng ý với nhận định ở mức 3 là mức Đồng ý với giá trị trung bình trong khoảng từ 3.00 đến 3.02. Như vậy, cán bộ quản lý và giáo viên hầu hết đều đồng ý với những nhận định mà chúng tôi đã đưa ra sau khi sử dụng tài liệu *giáo dục địa phương* lớp 10 trong năm học 2022-2023.

- Về phương pháp, hình thức dạy học được sử dụng khi tổ chức các hoạt động giáo dục địa phương trong nhà trường: Đa số các giáo viên đánh giá các phương pháp và hình thức dạy học được sử dụng khi tổ chức dạy học nội dung *giáo dục địa phương* là hiệu quả, các phương pháp đều được đánh giá hiệu quả trên 50%, trong đó: thuyết trình 60.1%, hoạt động nhóm 67.3%, trò chơi 65%, đóng vai 61 %, quan sát tranh ảnh, xem video 67.3%, thực hành 66%, tham quan/trải nghiệm thực tế 58.7%. Ở mức độ rất hiệu quả thì phương pháp Tham quan/trải nghiệm thực tế được đánh giá cao nhất lên tới 28.5%, trong khi phương pháp thuyết trình thấp

Bảng 6: Tỉ lệ đánh giá mức độ phù hợp của phương thức triển khai tài liệu giáo dục địa phương lớp 10

	Lựa chọn nội dung phù hợp để tích hợp vào các chuyên đề tích hợp liên môn		Dạy riêng từng chủ đề/bài học theo tài liệu		Cả hai phương thức trên	
	Số lượng	Tỉ lệ %	Số lượng	Tỉ lệ %	Số lượng	Tỉ lệ %
Chưa phù hợp	39	2.6	21	1.4	63	4.1
Phù hợp một phần	397	25.7	156	10.1	249	16.1
Phù hợp	941	61.0	1120	72.6	1021	66.2
Hoàn toàn phù hợp	165	10.7	245	15.9	209	13.6

Bảng 7: Giá trị trung bình về mức độ nhận định của giáo viên sau khi sử dụng tài liệu giáo dục địa phương lớp 10

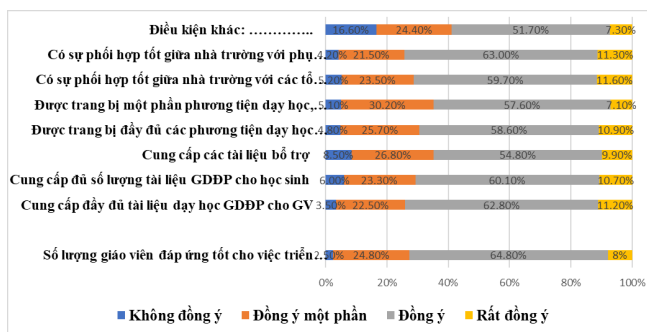
	Tổng số	Giá trị nhỏ nhất	Giá trị lớn nhất	Giá trị trung bình	Độ lệch chuẩn
Cấu trúc tài liệu giáo dục địa phương thuận lợi cho việc sử dụng trong quá trình dạy học	1542	1	4	3.00	0.501
Cấu trúc các chủ đề, bài học trong tài liệu giáo dục địa phương tạo cơ hội cho giáo viên thiết kế các hoạt động dạy học	1542	1	4	3.01	0.504
Các chủ đề, bài học trong tài liệu giáo dục địa phương tạo cơ hội và khuyến khích học sinh tự học	1542	1	4	3.01	0.511
Nội dung rõ ràng, phù hợp với đối tượng học sinh	1542	1	4	3.02	0.519
Tạo điều kiện thuận lợi cho việc đánh giá kết quả học tập của học sinh	1542	1	4	3.01	0.511
Valid N (listwise)	1542				

nhất chỉ có 8,8%. Điều này cho thấy, khi dạy học nội dung *giáo dục địa phương*, giáo viên cần chú ý nhiều hơn các hoạt động tham quan trải nghiệm, thay cho việc thuyết trình lí thuyết.

d. Thực trạng về các điều kiện đảm bảo để triển khai tài liệu giáo dục địa phương lớp 10

Phân tích kết quả khảo sát về các điều kiện đảm bảo cho việc triển khai dạy học nội dung giáo dục địa phương lớp 10 (xem Hình 1) cho thấy, đa số các điều kiện đảm bảo đưa ra đều được nhận định đã được trang bị một phần hoặc trang bị tốt cho giáo viên ở các nhà trường. Trong đó, điều kiện “Cung cấp đầy đủ tài liệu dạy học giáo dục địa phương cho giáo viên” và “Có sự phối hợp tốt giữa nhà trường với phụ huynh học sinh khi triển khai giáo dục địa phương” lần lượt với tỉ lệ 64,8% và 63,0% được đa số cán bộ và giáo viên nhận định đây là điều kiện đảm bảo tốt nhất. Tuy nhiên, vẫn còn có tỉ lệ không đồng ý chiếm từ 2,5% đến 16,6%; đồng ý một phần từ 21,5% đến 30,2%.

Như vậy, có thể thấy rằng, ngoài các điều kiện đảm bảo cơ bản thì vẫn còn một số yếu tố khác làm ảnh hưởng đến quá trình triển khai tài liệu giáo dục địa phương. Đó là, một số địa phương chưa được cung cấp đầy đủ tài liệu giáo viên, tài liệu học sinh; không được trang bị đầy đủ phương tiện dạy học, giáo viên phải tự chuẩn bị phương tiện dạy học; số lượng giáo viên đảm nhiệm nội dung giáo dục địa phương cũng chưa được đảm bảo, chưa đúng với chuyên môn; cơ sở vật chất - thiết bị dạy học vẫn chưa đáp ứng được tốt yêu cầu đổi mới giáo dục và yêu cầu thiết trong thời đại phát triển nhanh về khoa học kĩ thuật.

Hình 1: Biểu đồ về thực trạng các điều kiện đảm bảo để triển khai tài liệu giáo dục địa phương lớp 10

Nhận xét chung:

- Về tập huấn sử dụng tài liệu giáo dục địa phương lớp 10: Phần lớn giáo viên và cán bộ quản lí đã được tập huấn về các cấu trúc, nội dung của chương trình, tài liệu, về cách thức vận dụng các phương pháp hình thức tổ chức dạy học, thiết kế kế hoạch bài dạy, kiểm tra, đánh giá nội dung giáo dục địa phương lớp 10. Một số ít giáo viên chưa được tập huấn về nội dung giáo dục địa phương. Giáo viên nhận định, để tập huấn tài liệu giáo dục địa phương lớp 10 có hiệu quả cần triển khai

hình thức trực tiếp hoặc hình thức kết hợp cả trực tiếp với trực tuyến.

- Về phân công giáo viên giảng dạy tài liệu giáo dục địa phương lớp 10: Vẫn có sự không phù hợp về chuyên môn đối với một số giáo viên được giao nhiệm vụ dạy giáo dục địa phương lớp 10.

- Về xây dựng kế hoạch và tổ chức dạy học tài liệu giáo dục địa phương lớp 10: Nhà trường xây dựng kế hoạch dạy học theo phương thức dạy riêng hay dạy tích hợp và có sự tương đối thống nhất trong công tác chỉ đạo và thực hiện việc xây dựng kế hoạch dạy học khi triển khai dạy học tài liệu giữa cán bộ quản lí và giáo viên. Nhà trường còn một số khó khăn khi triển khai dạy học tài liệu giáo dục địa phương lớp 10 trong năm học 2022-2023, đó là thời điểm triển khai tài liệu không phải 100% từ đầu năm học, vì vậy ảnh hưởng tới việc xây dựng kế hoạch dạy học của nhà trường, chuẩn bị bài dạy, triển khai các hoạt động học tập tích hợp với các môn học khác... Phương pháp tham quan trải nghiệm cũng gặp một số khó khăn nhất định, trong đó có vấn đề về kinh phí, kế hoạch thực hiện.

- Về các điều kiện đảm bảo để triển khai tài liệu giáo dục địa phương lớp 10: Hai điều kiện được đánh giá tốt nhất là sự: “Phối hợp hiệu quả giữa nhà trường và phụ huynh học sinh trong việc triển khai giáo dục địa phương” và “Cung cấp đầy đủ tài liệu dạy học giáo dục địa phương cho giáo viên”. Tuy nhiên, một số địa phương vẫn chưa cung cấp đủ tài liệu cho giáo viên và học sinh; không đảm bảo đầy đủ thiết bị dạy học, giáo viên phải tự chuẩn bị. Một số địa phương không đủ giáo viên để đảm nhận nhiệm vụ giảng dạy nội dung giáo dục địa phương; giáo viên chuyên môn khác giảng dạy nội dung giáo dục địa phương.

2.2. Đề xuất một số giải pháp hỗ trợ việc triển khai tài liệu giáo dục địa phương trong những năm học tiếp theo

2.2.1. Về tập huấn

Việc tập huấn, bồi dưỡng thực hiện ở ba cấp:

Cấp tỉnh: Sở Giáo dục và Đào tạo tổ chức tập huấn cho cán bộ quản lí và giáo viên cốt cán của các phòng giáo dục và đào tạo, các trường về thực hiện kế hoạch dạy học chương trình địa phương, hướng dẫn xây dựng kế hoạch dạy học nội dung giáo dục địa phương, kế hoạch bài dạy, tổ chức hoạt động học; hướng dẫn kiểm tra, đánh giá nội dung giáo dục địa phương.

Cấp huyện/thành phố: Sau bồi dưỡng cấp tỉnh, các phòng giáo dục đào tạo huyện, thành phố tổ chức bồi dưỡng cấp huyện, thành phố cho giáo viên chuẩn bị dạy tài liệu giáo dục địa phương theo các nội dung, định hướng đã được bồi dưỡng tại cấp tỉnh.

Cấp trường: Sau bồi dưỡng cấp huyện/thành phố, nhà trường chỉ đạo các tổ/nhóm chuyên môn hướng dẫn giáo viên lên kế hoạch dạy học cụ thể cho từng bài học/chủ đề; xây dựng bài kiểm tra, đánh giá nội dung.

- Có sự thống nhất về quản lí từ Bộ Giáo dục và Đào

tạo đến Sở Giáo dục và Đào tạo, Phòng Giáo dục Giáo dục và Đào tạo, trường trung học phổ thông và giáo viên, tránh sự chồng chéo về nội dung, cách thức triển khai giữa các cấp.

- Có sự đồng thuận thống nhất cao từ giáo viên đến các cấp quản lý.

- Về hình thức tập huấn: Tập huấn theo hình thức hình thức trực tiếp hoặc hình thức kết hợp cả trực tiếp với trực tuyến.

2.2.2. Phân công giáo viên dạy tài liệu giáo dục địa phương

Đối với các sở giáo dục và đào tạo, lưu ý các trường phân công giáo viên cần có chiến lược cho những năm tiếp theo. Đối với các trường, hiệu trưởng căn cứ vào nội dung giáo dục địa phương phân công giáo viên dạy học các chủ đề phù hợp với năng lực chuyên môn của giáo viên. Ưu tiên bố trí giáo viên có năng lực, nhiệt tình, năng động và có khả năng ứng dụng tốt công nghệ thông tin. Căn cứ năng lực giáo viên, số lượng và cơ cấu giáo viên hiện có để bố trí, sắp xếp giáo viên dạy nội dung giáo dục địa phương cho phù hợp với thực tiễn nhà trường.

2.2.3. Xây dựng kế hoạch và phương thức tổ chức dạy học nội dung giáo dục địa phương

a. Xây dựng kế hoạch dạy học nội dung giáo dục địa phương

- Sở Giáo dục và Đào tạo tích cực chỉ đạo các đơn vị nhà trường gắn việc tổ chức dạy học nội dung giáo dục địa phương với việc xây dựng kế hoạch phát triển kế hoạch giáo dục nhà trường. Cơ sở giáo dục xây dựng kế hoạch thực hiện nội dung giáo dục địa phương linh hoạt, phù hợp với điều kiện và hoàn cảnh cụ thể của địa phương, đảm bảo mục tiêu và chất lượng giáo dục.

- Cán bộ quản lý chỉ đạo, hướng dẫn tổ chuyên môn, giáo viên các môn học xây dựng kế hoạch dạy học, biên soạn kế hoạch dạy học theo đúng chương trình và các quy định của Bộ Giáo dục và Đào tạo về việc xây dựng, tổ chức thực hiện kế hoạch giáo dục của nhà trường [4] và các hướng dẫn liên quan của sở giáo dục và đào tạo.

- Cán bộ quản lý cần chỉ đạo và hướng dẫn giáo viên chủ động hơn trong việc nghiên cứu tài liệu của tỉnh ban hành và bổ sung thêm những nội dung tương ứng của địa phương mình.

- Các tổ chuyên môn duyệt và quản lý kế hoạch dạy học của giáo viên.

- Giáo viên xây dựng kế hoạch dạy học phù hợp với điều kiện của nhà trường và các môn học liên quan, tạo thuận lợi cho học sinh liên hệ vận dụng nội dung kiến thức đã học trong các môn học với thực tiễn địa phương.

b. Phương thức tổ chức dạy học nội dung giáo dục địa phương

- Kết hợp phương pháp dạy học truyền thống với các phương pháp và kỹ thuật dạy học tích cực như: hợp tác nhóm, đóng vai, trò chơi học tập...; tăng cường các

hoạt động thực hành, trải nghiệm, tham quan dã ngoại, dự án tuyên truyền, hoạt động kết nối cộng đồng...; chú ý đến tích tích hợp, liên môn trong dạy học nội dung giáo dục địa phương.

- Sử dụng công nghệ thông tin: nâng cao hiệu quả sử dụng công nghệ thông tin và truyền thông để hỗ trợ các hoạt động triển khai kế hoạch giáo dục nhà trường về giáo dục địa phương.

- Xây dựng kế hoạch kết nối với các tổ chức xã hội khác và cộng đồng.

Tăng cường phối hợp với cha mẹ học sinh, chính quyền địa phương, các tổ chức, cá nhân có liên quan để tổ chức cho học sinh thực hiện các hoạt động trong và ngoài nhà trường; linh hoạt, chủ động cập nhật các tư liệu, thông tin, vấn đề mang tính thời sự tại địa phương.

Mời các nghệ nhân, già làng, trưởng bản, người am hiểu các lĩnh vực liên quan đến các chủ đề trong tài liệu giáo dục địa phương thuộc cấp học, lớp học đến nói chuyện, giao lưu, giảng dạy.

Kết nối với các bảo tàng, thư viện, nhà văn hóa, di tích lịch sử, văn hóa, danh lam thắng cảnh, làng nghề... để học sinh tìm hiểu các kiến thức liên quan đến địa phương phục vụ cho việc học tập nội dung giáo dục địa phương.

c. Sử dụng tài liệu

giáo viên chủ động sử dụng tài liệu ở từng chủ đề/bài học (Sử dụng toàn bộ nội dung có trong tài liệu). Ngoài ra, giáo viên có thể tìm kiếm, lựa chọn bổ sung thêm tài liệu, ngữ liệu khác trong kho ngữ liệu của địa phương.

2.2.4. Điều kiện đảm bảo để triển khai tài liệu giáo dục địa phương

- Tăng cường nguồn lực: củng cố và bổ sung đội ngũ giáo viên, đảm bảo rằng họ đủ năng lực và kiến thức để triển khai chương trình giáo dục địa phương, tài liệu giáo dục địa phương lớp 10.

- Bồi dưỡng giáo viên: Cần thiết phải xây dựng và thực hiện kế hoạch bồi dưỡng và tự bồi dưỡng cho giáo viên để đáp ứng các yêu cầu của Chương trình Giáo dục phổ thông 2018.

- Cung cấp đủ tài liệu cho giáo viên, học sinh, thiết bị dạy học cho giáo viên ngay từ đầu năm học. Các trường học nâng cấp hệ thống máy tính và mạng Internet, thiết bị âm thanh, trình chiếu.

- Cung cấp hệ thống tài liệu dưới nhiều dạng: bản in, bài giảng PowerPoint, video clip, đĩa DVD, VCD, phần mềm dạy học, tranh, ảnh, video minh họa về các chủ đề lễ hội, văn học dân gian, sản phẩm nghề truyền thống.

- Khuyến khích, động viên, tạo điều kiện cho giáo viên tự làm thiết bị dạy học phục vụ triển khai dạy - học nội dung giáo dục địa phương. Nên có chính sách khen thưởng, khích lệ đối với giáo viên tự làm thiết bị dạy học để họ có thêm động lực sáng tạo và cống hiến.

- Thiết lập phòng tranh minh chứng, phòng trưng bày sản phẩm địa phương...

3. Kết luận

Việc phân tích, đánh giá thực trạng triển khai tài liệu giáo dục địa phương lớp 10 cho thấy, việc triển khai tài liệu giáo dục địa phương ở lớp 10 năm học 2022-2023 tuy đã có những kết quả, thuận lợi ban đầu nhưng vẫn còn những khó khăn, bất cập trong quá trình thực hiện. Để thực hiện tốt nội dung giáo dục địa phương ở những năm học tiếp theo cần phải có một khung nội dung chung, mang tính tổng thể toàn cấp phổ thông, từ cấp Tiểu học, Trung học cơ sở đến Trung học phổ thông đảm bảo tính logic, sự phát triển tuyến tính liên mạch giữa các cấp học và lớp học. Nội dung và tài liệu ban hành cần đảm bảo tính thực tiễn của địa phương, đảm bảo tính khoa học, sư phạm, phù hợp với đặc điểm tâm lý, trình độ nhận thức của học sinh, không gây quá tải cho học sinh và đáp ứng yêu cầu giáo dục và phát triển nhân lực của địa phương. Việc tổ chức dạy học nội dung giáo dục địa phương cần có sự chỉ đạo sát

sao, linh hoạt từ các cấp quản lý giáo dục (Sở, Phòng Giáo dục và Đào tạo, nhà trường) để giáo viên chủ động trong việc xây dựng kế hoạch dạy học, lựa chọn nội dung, phương thức dạy học, phương tiện dạy học, thời gian, không gian phù hợp với hoàn cảnh, điều kiện thực tế tại nhà trường để đảm bảo mục tiêu giáo dục và các yêu cầu cần đạt về phẩm chất, năng lực của học sinh cấp Trung học phổ thông theo Chương trình Giáo dục phổ thông 2018.

Lời cảm ơn: Dữ liệu bài viết được sử dụng từ nhiệm vụ nghiên cứu theo chức năng của Viện Khoa học Giáo dục Việt Nam: “Nghiên cứu thực trạng triển khai tài liệu giáo dục địa phương theo Chương trình Giáo dục phổ thông năm 2018 (Năm 2023: cấp Trung học phổ thông - Lớp 10)”. Nhóm tác giả xin cảm ơn các thành viên trong nhiệm vụ đã hỗ trợ lấy số liệu, phân tích kết quả khảo sát.

Tài liệu tham khảo

- [1] Bộ Giáo dục và Đào tạo, (26/12/2018), *Thông tư số 32/2018/TT-BGDĐT của Bộ Giáo dục Đào tạo về việc ban hành Chương trình Giáo dục phổ thông.*
- [2] Bộ Giáo dục và Đào tạo, (20/3/2019), *Công văn số 1106/BGDĐT-GDTrH về việc Biên soạn và tổ chức thực hiện nội dung Giáo dục địa phương trong Chương trình Giáo dục phổ thông.*
- [3] Bộ Giáo dục và Đào tạo, (27/8/2021), *Công văn 3699/BGDĐT-GDTrH 2021 Hướng dẫn thực hiện nhiệm vụ giáo dục trung học năm học 2021-2022.*
- [4] Bộ Giáo dục và Đào tạo, (18/12/2020), *Công văn 5512/BGDĐT-GDTrH về việc Xây dựng và tổ chức thực hiện kế hoạch giáo dục của nhà trường.*
- [5] Bộ Giáo dục và Đào tạo, (19/4/2022), *Công văn 1496/BGDĐT-GDTrH về việc Triển khai thực hiện Chương trình Giáo dục trung học năm học 2022-2023.*
- [6] Phùng Thị Thu Trang, (2021), *Nghiên cứu thực trạng triển khai tài liệu Giáo dục địa phương cấp Tiểu học theo Chương trình Giáo dục phổ thông 2018*, Mã số V2021.18TX.
- [7] Nguyễn Thị Kiều Anh, (2022), *Nghiên cứu thực trạng triển khai tài liệu Giáo dục địa phương theo Chương trình Giáo dục phổ thông 2018 - Năm 2022: Cấp Trung học cơ sở - Lớp 6*, Mã số: V2022-18TX.

THE ACTUAL SITUATION OF IMPLEMENTING LOCAL EDUCATION MATERIALS FOR GRADE 10 IN THE SCHOOL YEAR 2022 - 2023

Bui Thanh Thuy*¹, Ho Thi Hong Van²,
Vo Thanh Ha³, Le Anh Tuan⁴, Dang Minh Phuong⁵

* Corresponding author

¹ Email: thuybt@gesd.edu.vn

² Email: vahth@gesd.edu.vn

³ Email: havt@gesd.edu.vn

⁴ Email: tuanla@gesd.edu.vn

⁵ Email: phuongdm@gesd.edu.vn

The Vietnam National Institute of Educational Sciences
52 Lieu Giai street, Ba Dinh district, Ha Noi, Viet Nam

ABSTRACT: Currently, local education contents have been implemented in high schools. In the school year 2022-2023, these materials were taught to grade 10 students. The study surveyed 1542 teachers who are responsible for teaching local education materials for grade 10 students and administrators in 10 provinces/cities in terms of training in using materials, assigning teachers to teach local education contents, developing educational plans and teaching methods, the form and effectiveness of material utilization, and the necessary conditions for material implementation, to explore the challenges and advantages of the implementation process. The survey results revealed that despite some initial positive outcomes and advantages, there were still challenges and shortcomings. The study proposed several solutions to support schools in effectively implementing local education contents in the coming years.

KEYWORDS: Local education, local education materials, local educational contents, the 2018 General Education Curriculum, high school.